

گارو چالاکیه گانی وهزارهتی پلاندانان

وهزری یه کهم
(کانوهنی دووهم - شوبات - ئادار)
۲۰۱۵

(نیسان - ۲۰۱۵)

كارو چالاكئىيە ئەنجامدراوہكانى وەزارەتى پلاندانان

(كانونى دووہم - شوبات - ئادار) / ۲۰۱۵

پيشەكى

وہزارەتى پلاندانان ھەئسا بەدەرکردنى رېپورتى كاروچالاكئىيەكانى خۇى بۇ وەرزى يەكەمى سالى ۲۰۱۵ ، كە برىتتىن لەو كاروپرۇژانەى كە لە ماوہى مانگەكانى (كانونى دووہم - شوبات - ئادار) ئەنجام دراون. گرنگە بگوتريت كەوا ئەم رېپورتە وەك ھەميشە تەنھا كاروچالاكئىيە سەرەكئىيەكانى وەزارەتى پلاندانان لە خۇ دەگرئت كە لە لايەن خودى وەزارەت واتە تەواوى دام و دەزگاكانى بە ئەنجام گەپەنراون يا بەھاوكارى و ھەماھەنگى لەگەل ھاوبەشەكان. وەزارەت لەم ماوہىيەدا چەندىن چالاكى جۇراو جۇرى ئەنجام داوہ، لەوانە تاوتويتكردىن رەوشى ئاوارەكانى ھەريم لەگەل بەرپرسي نوسینگەى بالويىزى سويد لە ھەوليرو تاوتويتكردىن پلانى ستراتيجى نوئ بۇ بە دەنگەوہەتتى ئاوارەكان لەگەل جيگرى نوينەرى تايبەتى نەتەوہ يەكگرتووەكان، ھەرورھا پۇلئىنكردىن ۱۳ كۇمپانياو بەئئىندەر و بەرزكردنەوہى ۳ى ديكەو دەرھيئانى ناوى ۴ ئەندازيارى ھاوبەش لەدامەزاندنى كۇمپانياكان. وە لە بوارى ناماريش چەندىن رووپيوى ئەنجامداوہ يا لە بوارى ئەنجامدانن. ھەرورھا دەستنيشانكردىن وادەى قەدەغەكردىن چيمەنتوى فەل و پيداجوونەوہى رەشنووسى پلانى ستراتيجى پيئج سالە. وە چەندىن چالاكى ديكە لە بوارى پەرەپيدانى مرويى، گەليكى تريش لە بوارى پلانى پرۇژەكانى وەبەرھينان و ھاوكارى و ھەماھەنگى لەگەل لايەن و رېكخراوہ نيودەوئەتيەكان.

لەم ژمارەيەدا

- وەزىرى پلاندانان و بەرپرسي نوسینگى بالويىزخانەى سويد لە ھەولير رەوشى ئاوارەكانى ھەريم تاوتويتدەكەن..... ل ۲
- وەزىرى پلاندانان پيشواى لە كۇمەلمى بازارگان و پيشەسازنى دياربەكر دىكات. ل ۲
- وەزىرى پلاندانان و شانلى بالويىزخانەى فەرشا لە بەيروت رەوشى نابوورى ھەريم تاوتويتدەكەن..... ل ۴
- وەزىرى پلاندانان و بانكى نيودەوامتى دانلى ستراتيجيتك بۇ پاراستنى كۇمەلەيتى تاوتويتدەكەن..... ل ۵
- وەزىرى پلاندانان بەشداريەكر دەكۇبونوہوى فراوانى كونسول و نوينەرنى ولتان لەھەولير..... ل ۶
- وەزىرى پلاندانان و جيگرى نوينەرى تايبەتى نەتەوہ يەكگرتووەكان لەعيراق پلانى ستراتيجى نوئى بەدنگەوہەتتى ئاوارەكان تاوتويتدەكەن..... ل ۷
- بە بۇئەى كوتلىي ھانتى وادى ئەركەكلى لە عيراق، وەزىرى پلاندانان پيشواى لە نوينەرى سكرتيرى گشتى نەتەوہ يەكگرتووەكان لە عيراق كرد..... ل ۸
- وەزىرى پلاندانان و بەرپوہبەرى ھەريمى رېكخراوى تەندروستى جيبھانى رەوشى تەندروستى ئاوارەكان تاوتويتدەكەن..... ل ۹
- پۇلئىنكردىن (۱۳) كۇمپانياو بەئئىندەر، بەرزكردنەوہى پەلى (۳)ى ديكەو، لەگەل دەرھيئانى (۴) ئەندازيارى ھاوبەش لەدامەزاندنى كۇمپانياكان..... ل ۱۰
- بەردەوامبوونى خولەكلى رايئان بۇ يەكئىتى بەئئىندەرنى كوردستان..... ل ۱۱
- كاروچالاكئىيەكانى دەستى پيولەسازى و كۇنترۇلى جۇرى ل (۱۲-۱۳)
- پيداجوونەوہو دەرشنوہوى رەشنووسى پلانى ستراتيجى..... ل ۱۴
- تاوتويتكردىن بوارى نەخشەدانلى شارو ھەريمەكان، دانلى ميگنيزمىكى گونجاو بۇ دروستكرنى ئاقابەيسى حوكمەت..... ل ۱۵
- بەرپوہبەردنى كارەساتو پلاندانانى سىياسەتەكان (Disaster Management and Policy Planning)..... ل ۱۶
- وۇرگنۇيى تايبەت بە گەپاندنى ھاوكارى مرويى و پاراستن لەگەل ياساو سىياسەتى پەيوەشليار..... ل ۱۷
- كاروچالاكئىيەكانى بەرپوہبەريەتى گشتى پەرەپيدانى مرويى..... ل (۱۸-۱۹)
- كاروچالاكئىيەكانى دەستى نامارى ھەريم..... ل (۲۰-۲۴)
- كاروچالاكئىيەكانى بەرپوہبەريەتى گشتى پلانى پرۇژەكان..... ل (۲۵-۲۶)

وهزىرى پلاندانان و بەرپرسي نووسىنگەى بالۆيزخانەى سوید لە ھەولير پەوشى ئاوارەكانى ھەريم تاوتويدەكەن

ئىستادا پىداويستى زۆر ھەيە سەبارەت بە دابىنکردنى كەل وپەلى زستانە بەتايىبەتى داوى ھەئكردنى ئەم شەپۆلەى سەرما بۆ سەر ھەريمى كوردستان و ناوچەكە. د. على سەندى داواى لە شاندى ناوبراوى كوردى ھاوكارى زياترى ھەريمى كوردستان بکەن بۆ پيشكەشکردنى ھاوكارى زياتر بۆ ئاوارەكان، لەلایەن خۆيەو خاتوو جيسىكا ھەلوئىست و ئامادەباشى ولائەكەى دووپاتكردووە لە پشتگيرىکردنى ھەريمى كوردستان بۆ رووبەر و بوونەوھى ئەم قەيرانە.

پلاندانان ئامازەى كرد كە ئەم بارودۆخە قەيرانىكى بەردەوامە، ئەگەرچى پەوشى ئاوارەكان پيشكەوتنى باشى بەخۆو بەنيو بە ھەر واد لەگەئ چەند مانگى رابردوو، بەتايىبەتى داوى دروستكردنى ۲۶ كەمپ بۆ ئاوارەكان، ئەمەش بەرھەمى ھاوكارى و ھەماھەنگى بەردەوامى ھەريمى كوردستانە لەگەئ ئازانسەكانى نەتەوہ يەگرتووہكان و كۆمەلگەى نيۆدەولتەى. ھەر وھا رايگەيانە كە سەرھەرى ئەم پيشكەوتنە، لە

لە ۲۰۱۵/۱/۸، د. على سەندى، وھزىرى پلاندانان پيشوازىکرد لە خاتوو جيسىكا سفاردستروم، جيگرى بالۆيزى سوید لە بەغدا، ھەر وھا بەرپرسي نووسىنگەى بالۆيزخانەى سوید لە ھەولير و جافيد سەيدى، بەرپرسي كاروبارى سياسى لە بالۆيزخانەى سوید لە بەغدا. مەبەست لەم كۆبوونەوہ يە تاوتويكردنى دوايىن پيشھاتەكانى ناوچەكە و پەوشى ئاوارەكان بوو لە ھەريمى كوردستان بەتايىبەتى لەلایەنى ھاوكارى مرؤبى. لەم بارەيەوہ، وھزىرى

وهزىرى پلاندانان پيشواى لە كۆمەلەى بازارگان و پيشەسازانى دياربەكر دەكات

كۆمەلەكە، و ژمارەيك خاوەنكار و بازارگان و پيشەسازانى شارى دياربەكر.

كۆمەلەى بازارگان و پيشەسازانى دياربەكر بە سەرۆكايەتى بورچ بەيسال، سەرۆكى ئەنجوومەنى

لە ۲۰۱۵/۱/۱۵، د. على سەندى، وھزىرى پلاندانانى ھەريمى كوردستان، پيشوازىکرد لە شاندى

که تهنانت له کاتی پرووداوه کانی مانگی ثابو کاره ساتی شهنگال کاره کانیان نه وه ستاندو نه کشانه وه، به لکو هه لویستی گرنگیان نیشاندا به کورندنه وهی پشتیوانی بو هه ریمی کوردستان، که نه وهش مایه ی سوپاس و ستایشکردنه، ههروه ها به لینی دا که له ناینده دا زیاتر بایه خ به په یوهندی نوابوری نیوانیان و هه ریمی کوردستان بدنه.

و شاره کانی هه ریمی کوردستان، و داویان کرد که دیاربه کر بایه خی زیاتری پیډریت له رووی پته وکردنی په یوهندیه کان و نالوگورکردنی کار و پیشه سازی.

وهزیری پلاندانان پشتگیری حکومتی هه ریمی کوردستانی بو کومه له ی بازارگان و پیشه سازانی دیاربه کر دووپاتکرده وه و ستایشی رولی کومپانیایکانی سهر به م کومه له یه کرد،

مه به ست له سهردانی شاندى ناوبراو پته وکردنی په یوهندیه کانی نیوان هه ریمی کوردستان و دیاربه کر بوو له هه موو بواریکدا به تایبه تی بواری نوابوری.

سهروگی شاندى ناوبراو رایگه یاند که کومه له که یان به نیازن لقی خو یان له هه ولیر بکه نه وه بو نه وهی له نزیکه وه کاره کانیان به ریوه ببه ن و ههروه ها بو برودان به په یوهندی نیوان دیاربه کر

وەزیری پلاندانان و شاندى بالۆیژخانەى فەرەنسا لە بەیروت رەوشى ئابوورى هەریم تاوتویدەكەن

و هاتنى سەدان هەزار ئاوارە و پەنابەر بۆ هەریمی كوردستان و نەناردنى بەشە بودجەى هەریم لەلایەن بەغداوە، رەوشى ئابوورى هەریم لەسەر پێ وەستاوە و كۆمپانیاكانى جیهان تا ئیستاش بەردەوام لە هەولێ وەبەرھێنانن لە هەریمی كوردستان بەتایبەتى لە پڕۆژەكانى ژێرخان ئەمەش دەگەرپێتەووە بۆ ئەو ئاسایش و سەقامگیرى لە هەریمدا بەرھەرارە سەرھەراى ئەو جەنگەى بەرھەركى هەریمی گرتوووە.

لە كۆتاییدا، د. علی سەندى سوپاسى حكومەت و گەلى فەرەنساى كرد بەرامبەر بەو پۆلە پۆزەتیڤەى لەم دۆخەدا دەیبینی و بەرامبەر پشەتگیری بەردەوامیان بۆ هەریمی كوردستان. هەرودھا هەردوو لایەن جەختیان لەسەر درێژەدان بە ھاوکارى و هەماھەنگىکردن سەبارەت بە بەرنامەكانى پەرەپێدان کردوووە.

دوو پاتكردوووە لە هەموو ئاستیكدا و رايگەیاندا كە ولاتەكەى تا ئەو پەرى توانای ھاوکارى هەریمی كوردستان دەكات لە رۆبەرپووبوونەووى تیرۆردا. هەرودھا ستایشى رۆلى پشەمەرگەى كرد كە تاكە هیژە لە ئیستادا دژ بەم تیرۆرە وەستاوە. لە تەوهریكى تردا رەوشى ئابوورى تاوتوێكرا و تیشك خرایە سەر كارىگەرییەكانى ئەم بارودۆخە لەسەر ئابوورى ناوچەكە و هەریم بەتایبەتى بەھۆى ئەو قەیرانە داراییەى رەوى تێكردوووە هەرودھا كارىگەرى دابەزینی نرخی نەوت لەسەر ئابوورى و وەبەرھێنان. لەم بارەییەووە وەزیری پلاندانان رايگەیاندا كە سەرھەراى كارىگەرى شەر

لەپۆزى ۲۲/۱/۲۰۱۵، د. علی سەندى، وەزیری پلاندانانى حكومەتى هەریمی كوردستان، پشەوازی لە خاتوو ئاگات دومارە، رايۆژكارى دارایی بۆ ناوچەى رۆژەھەلاتى ناوھەرپاست لە بالۆیژخانەى فەرەنسا لە بەیروت، و ئالان گیبخات، كونسولێ گشتى كۆمارى فەرەنسا لە هەولێر، و شاندى یاوەریان كرد. لە كۆبوونەووەكەدا سەرھەتا باس لەو بارودۆخە ناھەموارە كرا كە ناوچەكە پێیدا تێپەرپەدەبێت و بەم بۆنەییەووە كونسولێ فەرەنسا پشەتگیری ولاتەكەى بۆ هەریمی كوردستان

جیبه جیده گریت. ئامانجی ئەم پرۆژەیه باشترکردنی گوزهرانی دانیشتوانی هەریمی کوردستانه و سی بوار له خۆده گریت که بریتین له تۆرهکانی سهلامهتی کۆمه لایهتی، بیمه ی کۆمه لایهتی و بهرنامه ی بازار ی کار. وهزیری پلاندانان جیبه جیکردنی ئەم پرۆژەیه ی له هەریمی کوردستان به گرنگ وهسف کرد بو باشترکردنی لایه نهکانی ئابووری و کۆمه لایه تی دانیشتوانی هەریم که له سه رجهم ولاته پیشکەوتوو هکانی جیهاندا ئەنجام دهدریت.

وهزیری پلاندانان و بانکی نیوده وله تی دانانی ستراتیژیه تیك بو پاراستنی کۆمه لایه تی تاوتویده کهن

تیمیکی بانکی نیوده وله تی کرد به سه رۆکایه تی رهزوان المالح. له کۆبوونه وه که دا باس له پرۆژه ی دانانی ستراتیژیه تی پاراستنی کۆمه لایه تی له هەریمی کوردستان کرا که به هاوکاری بانکی نیوده وله تی

ههولتی بهردهوامی حکومه تی هەریمی کوردستان بو باشترکردنی رهوشی هەریم و دانیشتوانی له هه موو بواریکدا، له ۲۰۱۵/۱/۲۷، د. علی سندی، وهزیری پلاندانانی حکومه تی هەریمی کوردستان، پیشوازی له

وهزیری پلاندانان به شداریکرد له کۆبوونهوهی فراوانی کونسول و نوینهرانی ولاتان له ههولیر

به تایبتهتی لهگهڵ حکومهتی فیدرāl. شایانی باس — یاسای بودجهی عیراقی فیدرāl که له کۆتایی کانوونی دووهمی ۲۰۱۵ له پهڕلهمانی عیراق پهسند کراو دوینی بڵاوکرایهوه له رۆژنامهی وهفائیی عیراق به شیوهیهکی فهرمی، کهتاییدا به شیوهیهکی روون باسی لهمافه داراییهکانی ههریمی کوردستانی کردووه. بهلام حکومهتی فیدرāl ئاماژه به وه دهکات که پارهی نیه بۆ ههریمی کوردستانی بنیڕیت.

له لایهکی دیکه بودجهی عیراقی فیدرāl وبهشه بودجهی ههریم له بودجهی فیدرāl بۆ بهشداربووانی کۆبوونهوهکه. له ههمان کات سهردانهکانی ئهم دواییهی شاندى ههریمی کوردستان بۆ بهغدا بۆ ئامادهبووان روونکرایهوه. له میانهی وتهکهی وهزیری پلاندانانی ههریمی کوردستان جهختی لهوه کردهوه که حکومهتی ههریمی کوردستان پابهنده به ریکهوتنامهکهی نیوان ههولیر و بهغدا. ههروهها ئاماژهی به وهکرد که حکومهتی ههریمی کوردستان ههموو ههولیکی دهات بۆ چارهسهرکردنی قهیرانی دارایی ههریم

له رۆژی ۲۰۱۵/۲/۲۳ د. عهلی سندی وهزیری پلاندانانی حکومهتی ههریمی کوردستان به ئامادهبوونی د. ناشتی ههرامی وهزیری نهوت و سهرچاوه سروشتیهکانی ههریمی کوردستان بهشداریان کرد له کۆبوونهوهیهکی بهرفراوان لهگهڵ کونسول و نوینهرانی دهولتهتان له ههولیر. مهبهست لهم کۆبوونهوهیه بریتی بوو له روونکردنهوهی دواین پیشهاتهکان تایبتهت به بواری ناردنی نهوتی ههریمی کوردستان له لایهک وه

وهزىرى پلاندانان و جىگرى نوينەرى تايبەتى نەتەوہ يەگرتوہەكان لە عىراق پلانى ستراتىجى نوئى بەدەنگەوہەتەنى ئاوارەكان تاوتويدەكەن

كەلئىنەكان و پىداويستى يەكە يەكەى بوارەكان و ھەرۇھەھا ھەئسەنگاندنى بېرى بودجەى پىويست بۇ پېرکردنەوہى ھەر كەلئىنك، كۆى ۱،۴ مىليار دۆلارى ئەمىرىكى پىويستە لەلايەن خۇيەوہ، وەزىرى پلاندانان گرنگى دابىنکردنى بودجەى پىويست بۇ دابىنکردنى پىداويستىيەكانى ئاوارەكان دووپاتكردەوہ بەتايبەتى كە ھەرىمى كوردستان ماوہى سالىكە دووچارى قەيرانىكى دارايى ھاتوہ بەھۇى بېرىنى بەشە بودجەى ھەرىم لەلايەن حكومەتى ناوہندەوہ.

۹ مانگدا كە زيادبوونى پىداويستىيەكانى كۆمەلگاي ناوخۇ و ئاوارەكانى لىكەوتۇتەوہ ئەركىكى ئىجگار قورسە. ھەرۇھەھا باس لە دەرەنجامى راپۇرتى كارىگەرئىيەكانى ھاتنى ئاوارەكانى ناوخۇ و پەنابەرانى سورى لەسەر لايەنى ئابوورى و كۆمەلەيەتى ھەرىمى كوردستان كرا كە بە ھاويەشى لە لايەن وەزارەتى پلاندانانى ھەرىمى كوردستان و بانكى نىودەولەتى ئامادەكرا و دوو ھەفتە بەر لە ئىستادا راگەيندرا. بەپىئى ئەم پلانى كە پەنجە دەخاتە سەر

لە ۲۰۱۵/۲/۲۵، د. على سەندى، وەزىرى پلاندانانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، پىشوازى لە خاتوو لىزا گراند، جىگرى نوينەرى تايبەتى نەتەوہ يەگرتوہەكان لە عىراق و جىگرەكەى دۆمىك بارتش كرد.

لە كۆبوونەوہكەدا، كە بە بۆنەى دەست بەكاربوونى دۆمىك بارتش بوو لە پۆستەكەى، باس لە ھەلومەرجى ئىستاي ھەرىمى كوردستان و ناوچەكە كرا، بەتايبەتى رەوشى ئاوارەكان لە ھەرىمى كوردستان، و جەخت كرايە سەر ھەولتى حكومەتى ھەرىمى كوردستان و نەتەوہ يەگرتوہەكان بۇ بەدەستەينانى بودجەى پىويست لە رېگاي و لاتە كۆمەك بەخشەكان و كۆمەلگاي نىودەولەتى بەمەبەستى تەمويلىکردنى پلانى ستراتىجى نوئى بەدەنگەوہەتەنى پىداويستىيە مەرىپەكانى ئاوارەكان لە ھەرىمى كوردستان.

لىزا گراند ئامازەى كرد كە رەوشەكە ھاوكارى و ھەماھەنگى لايەنەكانى ناوخۇيى و نىودەولەتى دەخوازىت، چونكە زيادبوونى ژمارەى دانىشتوانى ھەرىم بەرئىزەى ۳۰% تەنھا لە ماوہى

به بۆنهى كۆتايى هاتنى وادهى ئهركه كانى له عىراق، وهزىرى پلاندانان پيشوازى له نوينهرى سكرتيرى گشتى نه ته وه يه گگرتووه كان له عىراق كرد

پهوشى ئىستاي ههريمى كوردستان و عىراق و ناوچه كه كرا به گشتى، و چه ندين ته وه رى له بوارى جىاجىادا تاوتويكرا به تايبه تى نه وه هه لومه رجهى ئىستا له ئارادايه.

وهزىرى پلاندانان ستايشى رۆلى نوينهرى سكرتيرى گشتى نه ته وه يه گگرتووه كانى كرد له عىراق به گشتى و هيوای سهركه وتنى بۆ خواست له پۆستى نوويدا.

ههروهها ههردوو لايهن جهختيان له سههر هاوكارى و هه ماههنگى بهردهوام كرده وه له نيوان حكومه تى ههريمى كوردستان و ئازانسه كانى نه ته وه يه گگرتووه كان.

كۆندى، نوينهرى نه ته وه يه گگرتووه كان له هه ولير، و شاندى ياوهريان كرد.

له كۆبوونه وه كه دا، كه به بۆنهى مائناوایى ميلادى نوؤف بوو دواى كۆتايى هاتنى ئهركه كانى له عىراق، باس له

له ٢٠١٥/٣/٢، د. على سندی، وهزىرى پلاندانانى حكومه تى ههريمى كوردستان، پيشوازى له نيكۆلاى ميلادى نوؤف، نوينهرى سكرتيرى گشتى نه ته وه يه گگرتووه كان له عىراق، و سوكون

وەزیری پلاندانان و بەرپۆه بەری هەریمی رێکخراوی تەندروستی جیهانی رەوشی تەندروستی ئاوارەکان تۆتۆیدە کەن

هەریمی کوردستان نیشتهجین و پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری تەندروستی باش ئەرکیکی ئەستەمە بەتایبەتی بەهۆی ئەو هەلومەرجی ئەمڕۆ لە ناوچەکە لە ئارادایە. هەر وها دووپاتی کردووە کە حکومەتی هەریمی کوردستان هەمیشە بەردەوام دەبێت لە ئەنجامدانی ئەو هۆی کە لە توانایدا بێت بۆ ئاوارەکان. لە کۆتاییدا هەردوو لایەن جەختیان لەسەر هاوکاری و هەماهەنگی بەردەوام کردووە.

نزیکەوه ئاشـنای رەوشەکە بن. دواتر باس لە بۆشایی و پێداویستی یەکان کرا کە پێویستە هەموو لایەنە پەيوەندیدارەکان بە جددی کاری لەسەر بکەن بۆ دابینکردنیان. لەم بارەیهوه وەزیری پلاندانان جەختی لەسەر پالپشتی و بەدەنگەوههاتنی زیاتری کۆمەلگای نیۆدەهۆلەتی کرد چونکە بواری تەندروستی گرنگی تایبەتی خۆی هەیه و فەرامۆشکردنی کارساتی گەورە لی دەکەوێتەوه کە لە ئیستادا زیاتر لە یەک ملیۆن و نیو ئاوارە لە

دەهۆک کە بەشی زۆری ئاوارەکانی لەخۆ گرتووه و چەندین تەوهری پەيوەست بەم بابەتە خرایه پوو. سەرەتا د. ئەلعەلوان ستایشی رۆلی حکومەتی هەریمی کوردستانی کرد لە رۆوبەر و پووونەوه و رێگرتن لە تەشەنەکردنی ئەم قەیرانە سەبارەت بە هەلومەرجی تەندروستی ئاوارەکان، و پێشکەشکردنی ئەو هۆی کە توانای دابێت لە خزمەتگوزاری تەندروستی و دەرمان بەتایبەتی لەسەر ناستی چاودێری تەندروستی سەرەتایی. هەر وها باس لە سەردانی کردنی شاندى ناوبراو بۆ کەمپەکانی پارێزگای دەهۆک کرا بۆ ئەو هۆی لە

لە ۲۰۱۵/۳/۱۵، د. علی سندی، وەزیری پلاندانانی حکومەتی هەریمی کوردستان، بە ئامادەبوونی د. ریکەوت حەمە رشید، وەزیری تەندروستی حکومەتی هەریمی کوردستان، پێشوازی لە د. عەلا ئەلعەلوان، بەرپۆه بەری هەریمی رێکخراوی تەندروستی جیهانی (WHO) بۆ ناوچەى رۆژھەلاتی ناوەرەست، و د. سید جەعفر حسین، نوێنەری رێکخراوی ناوبراو لە عێراق، و شاندى یاوەریان کرد. لە کۆبوونەوهکەدا، باس لە رەوشی تەندروستی ئاوارەکانی هەریمی کوردستان کرا بە تايبەتی لە پارێزگای

پۆلىنىكردى (۱۳) كۆمپانىياو بەلىندەرو، بەرزكردنهوہى پلہى (۳) ى دىكەو، لەگەل دەرھىنانى (۴) ئەندازىارى ھاوبەش لەدامەزراندنى كۆمپانىياكان

پۆلىنىكردى بۇ (۱۰۴) كۆمپانىيا و بەلىندەر و رەتكردنەوہى داواكارى نوپكردنهوہى ناسنامە بۇ (۷۵) كۆمپانىيا و بەلىندەر بەھوۋى ھەبوونى كەم وكورپى لە داواكارىيەكانىيان، وە دەيان پشتگىرى ئاراستەى وەزارەت و لايەنەكانى نەبەستراو بە وەزارەت كردووہ سەبارەت بە كۆمپانىيا و بەلىندەران. سەرەراى ئەم كارانەى سەرەوہ، پۇژانە كارى ئاسايى خۇى ئەنجامداوہ، كە برىتايە لە وەلامدانەوہى گشت وەزارەت و لايەنەكانى حكومى و رەزامەندىدان لەسەر فرۇشتىنى پشكى ھاوبەشان و دامەزرىنەرانىسى كۆمپانىياكان دواى دىراسەكردى دۇسىيەكانىيان.

رەش و (۲) كۆمپانىياش لە لىسىتى رەش دەرھىنراون. بەمەش كوى گشتى كۆمپانىيا و بەلىندەران كە لە ئىستادا لە لىستى رەشدا دەكاتە (۵۴). وە داواكارى (۶) كۆمپانىيا و بەلىندەر بۇ وەرگرتنى پلہى پۆلىن رەتكراوہتەوہ بەھوۋى كەم وكورپى لە دۇكىومىنتەكانىيان. جگە لەمانەش، ئامادەكردى گشت زانىارى و دۇكىومىنتەكانى پىويست بۇ ئەنجامدانى ئەم كارانەى سەرەوہى لىژنەى پۆلىنىكردى، لە رېنگاى بەرپوہبەرايەتى پۆلىنىكردى بەلىندەران جىبەجىكراوہ. ئەم بەرپوہبەرايەتىە ھەر لەو ماوہىيەدا ھەئساوہ بە نوپكردنهوہى ناسنامەى

لىژنەى تۆمارو پۆلىنىكردى بەلىندەران لە سى مانگى وهرزى يەكەمى سالى ۲۰۱۵ تەنھا (۴) كۆبوونەوہى ئاسايى ئەنجامدا، وە لەئەنجامى ئەم كۆبوونەوانەدا (۱۳) كۆمپانىياو بەلىندەرى پۆلىنىكردوہو پلہى پۆلىنى (۳) كۆمپانىياو بەلىندەرىشى بەرزكردۇتەوہ. وە لىژنەى پۆلىنىكردى لەسەر داواكارى خاوەن كۆمپانىياكان، وە بەھوۋى پشكەشكردى كارى ئەنجامدراوى پىويست (۴) چوار ئەندازىارى ھاوبەشى لەدامەزراندنى كۆمپانىياكان دەرھىناوہ. لە لايەكى ترەوہ لەم ماوہىيەدا (۵) كۆمپانىيا لە بوارە جىاجىاكاندا خراونەتە لىسىتى

بەردەوامبوونی خولەکانی راهیان بۆ یەكیتی بەلێندەرانى كوردستان

بە ئامادەبوونی نوینەری (۳۰) كۆمپانیا و بەلێندر، وه شایانی باسه كه بهرنامهكه له ۱۰ خولی راهیان پیکهاتوو و تا ناوهراستی سالی ۲۰۱۵ بەردەوام دەبێت. تا ئیستا ئەم خولانەى لای خواروه ئه‌نجامدراون:

هه‌ماهه‌نگی بانکی نیوده‌ولته‌تی و یه‌كیتی به‌لێندەرانى كوردستان، هه‌لساوه و بەردەوامه له ئه‌نجامدانى چەند خولیکى راهیان بۆ گادیرانى به‌لێندەرانى سهر به یه‌كیتی به‌لێندەرانى كوردستان له هه‌رسى پارێزگاکانى هه‌ریم، وه ده‌ستپیکى ئەم خولانه له پارێزگای هه‌ولێر له ماوه‌ی

دوای وه‌رگرتنی راوبۆچوونی وه‌زارهت و لایه‌نه په‌یوه‌ندیداره‌كان سه‌بارهت به ره‌شنووسى رێنماییه‌كانى جیبه‌جیکردنى گرێبه‌سته گشتیه‌كان و دیراسه‌کردنى گشت پرسىار و تېبینه‌كان و به‌هه‌ند وه‌رگرتنیان، لیژنه‌ی (نوێکردنه‌وه‌ی سیستمی ته‌ندهرین له هه‌ریمی كوردستان) سه‌رله‌نوێ ره‌شنووسه‌كه‌ی دارشته‌وه بۆ ناردنى بۆ (ئه‌نجومه‌نى شو‌رای هه‌ریم) بۆ وردبینیکردنى.

لیژنه‌ی ناوبراو له ئیستادا سه‌رقالی به‌دواداچوونه‌وه‌ی به‌لگه‌نامه ستاندارده‌كانى گرێبه‌سته گشتیه‌كانه (Standard Bidding Documents) و له سه‌ره‌تادا ده‌ستی به‌كار کرد به‌ به‌لگه‌نامه ستاندارده‌كانى كاری كاری (Goods) و پیشه‌شكردنى خزمه‌تگوزارى راویژكاری (Consultancies Services)، وه له داها‌توویه‌كى نزیکدا ده‌ست ده‌کریت به به‌لگه‌نامه ستاندارده‌كانى کار (Works) و هه‌لسه‌نگاندنى شى‌اوی پیشه‌وخت (Prequalification).

له لایه‌كى تره‌وه به‌رپۆه‌به‌رایه‌تى گرێبه‌سته گشتیه‌كان به هاوکاری و

خشته‌ی خوله ئه‌نجامدراوه‌كان

ژماره‌ی به‌شاربووان	رېكه‌وت	خول	وه‌زارهت/ پارێزگا	ژ
۳۰	۲۰۱۴/۱۲/(۲۴-۲۲)	خولی یه‌كه‌م	پارێزگای هه‌ولێر	۱
۳۰	۲۰۱۵/۱/(۲۲-۲۰)	خولی دووهم	پارێزگای هه‌ولێر	۲
۳۰	۲۰۱۵/۳/(۹-۷)	خولی سێهه‌م	پارێزگای هه‌ولێر	۳
۳۶	۲۰۱۵/۲/(۲۶-۲۴)	خولی یه‌كه‌م	پارێزگای سلێمانی	۴
۳۰	۲۰۱۵/۲/(۲۶-۲۴)	خولی دووهم	پارێزگای سلێمانی	۵
۲۵	۲۰۱۵/۱/(۱۵-۱۳)	خولی یه‌كه‌م	پارێزگای ده‌وك	۶
۳۰	۲۰۱۵/۲/(۱۹-۱۷)	خولی دووهم	پارێزگای ده‌وك	۷
۲۱۱		۷ خول	كۆی گشتی	

دەستەى پىۋانەسازى كۆنترۆلى جۆرى جگە لە دەستىشاندۇرۇشنى ۋادەى قەدەغە كەردى چىمەنتۆى فەل، چەند چالاكئىيەكى دىكەشى ئەنجامداۋە

بەھەممۇ جۆرەكانىيان)، ۋە ھەرۋەھا (۸) نىمۇنەى جگەرە ۋە (۲۴) نىمۇنەى بۇن پىشكىنىنى بۇ كراۋە لە تاقىگەى بىنكەى كۆنترۆلى جۆرى فرۇكەخانە، كە گونجاۋە لەگەن تايىبەتمەندى عىراقى.

◇ پىشكىنىنى جگەرە لە دەستەى پىۋانەسازى ۋە كۆنترۆلى جۆرى ھەولپىر بىرىتە لە (۴) گونجاۋ، ۋە (۲) دانەى نەگونجاۋ، ۋە نىرگەلەى گونجاۋ (۲۰) ۋ، نەگونجاۋىش بىرىتى بوو لە (۴).

◇ لە نامارى تاقىگەى بەرپۆبەرايەتى كۆنترۆلى جۆرى سلىمانى بەشى جگەرە (۱۴۹۴) گونجاۋ، (۱) گونجاۋ نەگونجاۋ، ۋە ھەرۋەھا بەشى سوتەمەنى (۱۰۷۴) گونجاۋ (۲۳۰) گونجاۋ.

◇ لە بەرپۆبەرايەتى كۆنترۆلى جۆرى دھۆكىش برى مەۋادى ھاتوۋى جگەرە بۇ ۋەرزى يەكەم ۲۰۱۵ (۷۹۳۸.۹۵۲) تەنى رىگەپىدراۋ بوو.

◇ كۆى مەۋادى ھاتوۋ لەمەرزەكانى باشماغ، پەروپىزخان، ابراھىم خلىل، حاجى ئۆمەران لە ۋەرزى يەكەم سالى ۲۰۱۵ لە خىشتەى خوارەۋە دەسنىشانكراۋە.

۲۰۱۵/۲/۲۴ كە تايىدا ھاوردىنى چىمەنتۆى فەل قەدەغە كرابوو تاكو ۲۰۱۵/۴/۱۴ كارى پىنكارى. لەم ماۋەيەشدا بابەتەكە تاۋتۆيدەكرى ۋە ۋادى ئەم بەروارە برىارى نوپى بۇ دەردەچى.

◇ لە ۋەرزى يەكەم / سالى ۲۰۱۵ لە تاقىگەى مەركەزى ناۋ دەستەى پىۋانەسازى ۋە كۆنترۆلى جۆرى (۱۲۹) لەنمۇنەكانى جوانكارى ۋە پاككەرەۋە پىشكىنىنى بۇ ئەنجامدراۋ، ۋە (۲۱) نىمۇنەى جگەرە ۋە نىرگەلە، كۆى گىشتى ئەۋ نىمۇنەش كە لە ۋەرزى يەكەم رەۋانەى دەستە كراۋە بىرىتە لە (۱۵۰) نىمۇنە.

◇ لە بىنكەى فرۇكە خانەى نىۋدەۋلەتى ھەولپىر برى مەۋادى ھاتوۋ (۲۵۳۷۵۹) كگم بوو لە مەۋادى (جوانكارى، كەرسىتى بىناسازى، سەيارات، جگەرە

◇ دەستەى پىۋانەسازى ۋە كۆنترۆلى جۆرى لە رىكەۋەتسى (۲۰۱۵/۳/۲۱) ھەئسا بە بلاۋكەردنەۋەى ئاگادارىكە بۇ بازىگانانى ھەرىمى كوردستان سەبارەت بە قەدەغە كەردى ھاوردى چىمەنتۆى فەل بۇ ھەرىمى كوردستان، پاشان درىژكەردنەۋەى ماۋەى ھاوردى كەردەكە.

◇ دەستەى پىۋانەسازى ۋە كۆنترۆلى جۆرى ھەرىمى كوردستان بەپىنى نوسراۋى ژمارە ۱۳۰۶ لە بەروارى ناۋبراۋ لەسەرەۋە، برىارىدا كە ھاوردىنى چىمەنتۆى فەل تاكو بەروارى ۲۰۱۵/۴/۱۴ رىگەى پىدەدرى بەمەرجى پىش ھاوردىنى پىشكىنىنى پىشۋەختى بۇ كرابى ۋە برۋانامەى COC بۇ دەرجوۋى، ۋاتە برىارى پىشترى دەستە بە نوسراۋى ژمارە ۸۰۲ لە

ناۋى مەۋادە ھاتوۋەكان (پاككەرەۋە، مەۋادى بىناسازى، مەۋادى كارەبا، مەۋادى چىشخانە، مەۋادى پلاستىكى، يارى مندالان، مەۋادى سيارات.....)

برى ھاتوۋ / دانە		برى ھاتوۋ / كارتون			برى ھاتوۋ / تەن			
لەناۋبراۋ	رىگەپىنەدراۋە	رىگەپىدراۋە	لەناۋبراۋ	رىگەپىنەدراۋە	رىگەپىدراۋە	لەناۋبراۋ	رىگەپىنەدراۋە	رىگەپىدراۋە
نىيە	۳	۱۲۶۹۹۶	نىيە	۷۱۹۴	۳،۵۲۵،۵۰۲	۱،۰۶	۳۴۴۶۷	۱۷۱،۲۹۱،۴۹۸،۵۹۴

خىشتەى بېرى كۆكرارەوى بېرونامەكانى (COTECNA, SGS,B.V, TUV) بۇ مانگى (۱۲) ى سالى ۲۰۱۴ و مانگى (۲۱) ى سالى ۲۰۱۵

بېرونامەكان	ژمارەى بېرونامەكانى رېگە پېدان	ژمارەى بېرونامەكانى رېگە پېنەدان
B.V	۳۹۷۰	۲۵۸
SGS	۳۱۱۶	۱۹
TUV	۴۹۶	۶
COTECNA	۱۵۳	نېيە
گىشتى	۷۷۳۵	۲۸۳

خىشتەى پىشكىننى ئەنجامدراو لە تاقىگەكانى دەستەى پېئوانەسازى و كۆنترۆل جۇرى، بەرپومبەرايەتى دھۆك و سلىمانى (خواردەمەنى، ئاۋ، جۈانكارى، پاككەرە، جگەرە...)

ناۋى شوپىن	كىمىيا		فىزىيا		بايۇلۇجى	
	گۈنچاۋە	نەگۈنچاۋە	گۈنچاۋە	نەگۈنچاۋە	گۈنچاۋە	نەگۈنچاۋە
تاقىگەى ناۋمىدى دەستە	۵۷	۳	۶۹	۴۳	۲۱	۲
تاقىگەى ب. گ دھۆك	۱۰۸۸	۴۴	۱۸۵۲	۱۳۸	۲۸۳	۶
تاقىگەى ب. گ سلىمانى	۸۳۱	۱	۷۱۶	۲۰	۶۹	۲
گىشتى	۱۹۷۶	۴۸	۲۶۳۷	۲۰۱	۳۷۳	۱۰

جۇرى كاروچالاككيبهكانى ھۈبەى ھونەرى (ھەولنېر، سلىمانى - دھۆك) لە (وهرزى يەكەم) ى سالى ۲۰۱۵

جۇرى كاروچالاكى	ھەولنېر	سلىمانى	دھۆك
دەرھىنانى مۇلەتى زېرپىنگرى	۲۰	۴	۱۴
دەرھىنانى مۇلەتى فرۇشتىنى زېر بە كۆمەل	—	—	—
دەرھىنانى مۇلەتى وەرشەى زېر	۶	۲	۸
تازە كىرنەۋەى مۇلەتى زېرپىنگرى	۱۳۳	۲۶۴	۲۶۷
تازە كىرنەۋەى مۇلەتى فرۇشتىنى زېر بە كۆمەل	۲	۱۳	—
تازە كىرنەۋەى مۇلەتى وەرشەى زېر	۱۶	۲۹	۵۴
پىشكىننى خىلى ھاوردە (زېر، پلاتىن، زىو)	۴۰۲۴.۶۸۹ جۈار ھەزارو بېست و جۈار كىلۆۋ شەش سەدو ھەشتاۋ نۆ گرام	۱۰۴۵۸.۲۶۰ دە ھەزارو جۈار سەدو پەنجا ھەشت كىلۆۋ دووسەدو شەست گرام	۱۶۶.۳۵۰ سەدوشەست و شەش كىلۆۋ سى سەدو پەنجا گرام
پىشكىننى پىسولەى فرۇشتىنى زېر	۲۰۰	۱۷۴	۳۱۳
پىشكىننى دوكانى وەرشە و زېرپىنگرى	۲۰	۵	۲۹
كىشكرىنى تەرازوو	۱۳۴	۱۷۴	۳۱۶
سەردانىبەكانى لىژنەى چاۋدېرى بازار	۱۰ جار	۱۳ جار	۸ جار
زېرى پىشكىنراۋ لە لايەن لىژنەى چاۋدېرى	۱۲۰۹ گرام	—	۱۵۲۲ گرام
تاقىكردنەۋەى زېرپىنگران و خاۋەن وەرشەكان	۲۹ زېرپىنگر	۵ زېرپىنگر	۲۳ زېرپىنگر

پىداچوۋنەۋە دارىشتەۋە رەشنىۋىسى پىلانى ستراتىجى پىنچ سىمى (۲۰۱۶-۲۰۲۰) ى ھۆكۈمەتلى ھەرىمى كوردىستان

بەپۇبەرايەتلى گىتى پىلانداغانلىرى
سىمى ستراتىجى ھەئساۋە بە:

◊ پىداچوۋنەۋە دارىشتەۋە رەشنىۋىسى پىلانى ستراتىجى پىنچ سىمى (۲۰۱۶-۲۰۲۰) ى ھۆكۈمەتلى ھەرىمى كوردىستان كە بەھەماھەنگى لىگەل ۋە زارەتە پەيۋەندىدارەكان ئىنجامى دەدات، ئىۋىش بە نۆپكردنەۋە داتاۋ زانىارى نۆۋ نۆپكردنەۋە نىشاندرەكان، بە پىشت بەستىن بە دىدگى كوردىستان بۇ سىمى ۲۰۲۰، لى سەكتەرەكانلىرى (تەندروستى، كۆمەلەيتەسى، ژىنگەۋ مىن، پىشەسازى، كارەبىا، كىشتوكال، ژىرخان، ھتد).
◊ كۆتايى ھىنان بە ئامادەكردنى

(لىكۆلىنەۋەيەك لىبۋارى تەندروستى) بەزىمى كوردىۋە عەربى لىژىر ناۋنىشانى (دراسة لواقع خدمات الرعاية الصحية والقوى البشرية العاملة فى وزارة الصحة). لىكۆلىنەۋەيە بەرايى بۇ بارى خزمەتگوزارى چاۋدىرى تەندروستى ۋە سامانى مرؤىلى لىۋەزارەتلى تەندروستى.

◊ ئامادەكردنى پىپۇزەللىك بۇ دانانى داتا بەسىك لى ھەمۋە بۋارەكان بۇ پارىزگاكان ۋە قەزاۋ ناھىيەكانى ھەرىم بە چەشنىك كە ھەمۋە داتاۋ زانىارى لىسەر يەكە ئىدارىيەكانى تىدابت ھەر لىگوندىۋ ناھىيەۋ قەزاۋ پارىزگا لىسنورى ئىم يەكە

ئىدارىيە بەنەخشە، ھەروھە ژمارى دانىشتۋان، بارى خۋىندن (ژمارى قوتابخانە، قوتابى، مامۇستا، كارمەندى خزمەتگوزارى ۋە پىداۋىستى ... ھتد)، ۋە دام ۋەدەزگى كۆمى ۋە مزگەۋت ۋە بارى كىشتوكالى، دانەۋىلە، سامانى ئازەل ۋە بەرھەمى كىشتوكال تا باشترىن سەرچاۋە بىت بۇ ھەمۋە ئىۋانەي كە پىۋىستىيان بە زانىارى ھەيە دەربارى ئىم يەكە ئىدارىيە چى بۇ دانانى بەرنامەۋ پىلانى خزمەتگوزارى بىت يان بۇ مەبەستى تۆپزىنەۋە...ھتد.

◊ پىشۋازىكردن لى كۆمەلەك قوتابى ئامادىۋى شىكاركردنى ماناكانى پىلانى ستراتىجى ۋە جۆرەكانى پىلان ۋە

مىكانىزمى گونجاو بۇ بىنپىر كىردى لى رېڭاى لايەنە پەيوەندارەكان. ئەوۋى جىڭاى ئامازە پىكىردنە زۆربەى بەرپۆبەرو سەرۋكى بەشەكانى دەستەى گەشت و گوزار ئامادەى ئەم وۆركشۆپە بوون.

خاشاك لى سەيرانگانگانى ھەرىمى كوردستان، كە لەماۋى رابردوودا ئەنجامدرا بوو لەسەر دياردەى كەلەكەبوونى خاشاك لى سەيرانگان و دەستىشانكىردى مەترسىەكانى ئەم دياردەى و، دانانى

بودجە و ..ھتد لەنىو ديوانى وەزارەت. ◇ ئەنجامدانى وۆركشۆپىك بۇ دەستەى گەشت وگوزار لى بەروارى ۲۰۱۵/۳/۳۱ لە بارەگای دەستە، لەسەر توپىزىنەوۋى (بەرپۆبەردى

تاوتوپىكىردى بوارى نەخشەدانانى شارو ھەرىمەكان و ، دانانى مىكانىزمى گونجاو بۇ دروستكىردى داتابەيسى حكومت

۲۰۱۵/۳/۲۹ لە بەروارى بەمەبەستى تاوتوپىكىردى بوارى نەخشەسازى و پىدانى زانىارى لەسەر بارى ئىستى كوردستان و پلانى داھاتو و لەم بواردە تا لەداھاتوودا سوودى لىۋەر بگىرەت.

ھەرىمى كوردستان و چەند بوارىكى دىكە. ◇ ئەنجامدانى دىدارىك لەگەل بەرپىز كاروان تەھا خوڭىندكارى دكتۇرا لە بوارى نەخشەدانانى شارو ھەرىمەكان لە زانكۆى شەفىلد لە ولاتى ئىنگلتر

بەشدارىكىردن لە كۆبوونەوۋەكانى بەرپۆبەرايەتى گشتى پلاندانانى ستراتىجى بە مەبەستى دانانى پلانى كارى شەش مانگەى سەرەتايى ۲۰۱۵ و دانانى مىكانىزمى گونجاو بۇ دروستكىردى داتابەيسى حكومتى

به رپوه بردنی کاره ساتو پلاندانانی سیاسته تکان (Disaster Management and Policy Planning)

- ◆ له رږژانی (۲۰۱۰/۳/(۱۵-۳) هه ما هه نگی: میکانیزمی هه ما هه نگی نیوان سیکتیره بابته تیه کانی جیا جیا.
- ◆ رپکخواوه ناحکومیه کان، نازانسه نیوده ولته تیه کان، که رتی گشتی - بو هه لسه نگانندن و چاودیریکردن، هه روه ها رږلی کومه لگای مه دهنی و هه لسه نگانندن رپکخواوه حکومیه کان.
- ◆ په یوه ندی کردنه کان له کاتی روودانی کاره سات - ستراتیجیه کان له بواری به رپوه بردنی زانیاریه کان - رږلی میدیاکان.
- ◆ به رپوه بردنی داتاکان: کوکردنه وهی داتاکان، هه لسه نگانندیان، شیکردنه وهی س هلامه تیان، چونیته هه لسه نگانندن و شیکردنه وهی باری
- له رږژانی (۲۰۱۰/۳/(۱۵-۳) هه ما هه نگی: میکانیزمی هه ما هه نگی نیوان سیکتیره بابته تیه کانی جیا جیا.
- هشت فهرانبه ری حکومتی هریمی کوردستان دست نیشانکران بو به شداریکردن له خولی (به رپوه بردنی کاره ساتو پلاندانانی سیاسته تکان) که له ولاتی یابان نه نامدرا، نه ویش ۹ بابته له خو گرتبوو که بریتین له:

كارەساتەكان.

- ◆ خۇئامادەكردن بۇ كارەسات: دەركردى ياساى پىويست و نامادەكارىه لۇجىستىهكان.
- ◆ وەلامدانەوہى خىرا: چۇنيەتى پەرەپىدانى وەلامدانەوہى لەناكاو بۇ قۇناغى پلاندانانى لەناكاو.
- ◆ پلاندانان، بەرپوہبردن، ستراتىجى: دانانى كردارەكان لە كاروبارى سياست، ستراتىجى، بەرپوہبردى سەرچاوه ستراتىجىهكان. كە چاودىرى كارە مەيدانىهكان دەكات ھەرۈھا

لەگەل بودجەى پىويست بۇ وەلامدانەوہى كارى لەناكاو.

- ◆ پىشېينىكردى ناوہند تا درىژ مەوداكان: چۇنيەتى ئاسايى كردنەوہى ژيانى خەلگەكەو كارىگەرپەكانى دانىشتوانى ناوچەكەو پىشخستنى پلانەكان.
- ◆ ھەلسەنگاندى كارىگەرى ياسا و رىساكان لەسەر كەم كردنەوہى كارىگەرى كارەسات و رووداوه لەناكاوہكان.

وۆركشۇپى تايبەت بە گەياندى ھاوكارى مرويى و پاراستن لەگەل ياسا و سياستى پەيوەندىدار

لەرىكەوتى ۲۸ / ۳ / ۲۰۱۵ بەرپوہبەرى گشتى ھاوكارى و ھەماھەنگى پەرەپىدان، بەشدارى كرد لە وۆركشۇپى (گەياندى ھاوكارى مرويى و پاراستن لەگەل ياسا و سياستى پەيوەندىدار) كە بەھاوكارى رېكخراوى (PHAP) لە (دبى) ئەنجام درا. بەشداربووان دەستەبەركران بە تىگەپىشتىكى باشتر بۇ رووبەرپو و بوونەوہى گرفتى ياسايى و سياسى ديارىكراوى مرويى، بۇ بەدەست ھىنانى گەياندى يارمەتى مرويى كە لە ئەنجامى شەرو ناكۇكى پەيدادەبىت. ئەم وۆركشۇپە پىداچوونەوہىكە كرد بۇ بىرۇكەى راھىنان لەسەر يارمەتییە مرويىيەكان لە چوارچىوہى ياسا، ھەرۈھا تىشك خرايە سەر ماف و لىپرسراويەتى كاراى سەرەكى. لەرۇژى دواتر باس لە دەست نىشانكردى ھەموو ئەو لايەنە

كارايانە كرا كە پىويستە بەشداربن لە گفتوگۇى گەياندى يارمەتییە مرويىيەكان وە ئەم گرفتانى كە دوست دەبن لەباروؤخى جياواز و ئەو شتانەى كە دەتوانرىت سودى لىوہرېگرىت بۇ لىھاتوانى يارمەتى مرويى بۇ دانىشتوانى سقىل.

سنورداركردى ياساى مرويى نىودەولەتى لەروانگەى باسكردنى باككراوندى ميژوويى و ياسايى و سياسى بۇ بەشداربووان شىكرايەوہو لەگەل ئەم راھىنانە شىكردنەوہى قول كرا بۇ پۆلىنكردى ناكۇكى چەكدارى و دوستبوونى گرژى و پۆلىنكردى لەسەر ئاستى ياسايى و سياسى. پاشان بەرنامەكە باسى لەرېكخراوى كارى توندوتىژى كرد كە لە ئەنجامى پرۇسەى سەربازى دوست دەبىت لەگەل لەبەرچاوگرتنى كارى مرويى.

دواى ئەمە بەشداربووان شىكردنەوہ و كارلىككردى لە نىوان ياساى مرويى و نىودەولەتى بەشيوہىكە تايبەت و ياساى مافى مرؤف و تاوانى نىودەولەتى كرد لەگەل ياسا ناوخويىەكان.

نهانمدانی کوښونونه و په کی سی کاترمیری به شیوهی (فیډیو کونفرانس) له گه ل تیمی شاره زایانی کوری

به هه ماهه نگی له گه ل وزارتې پلاندانان کاریان له سه رکردووه به سوود وهرگرتن له و داتیانه ی کوکراونه ته ووهو له گه ل نه و راپرسیانه ی له مانگی ئادارو نیسانی ۲۰۱۴ نهانمدارابوون. هه روه ها گفتو وگو ش له سه ر پوخته ی ماسته رپلانه که کراو، دوا دیزاینی پرؤژه که شیان له به رده سته بؤ پیداجوونه وهی کوتایی له لایه ن وزارت.

له کوتاییدا بریاردرا که پیداجوونه وهی پوخته ی ماسته رپلانه که له لایه ن نهانمدانی پرؤژه که له وزارتمان بکریٹ و تیبینیه کان بؤ شاره زایانی کوری بنی ردرین. هه روه ها ده ستکاریکردنی فؤرمی رووپوه که ش بکریٹ که له لایه ن شاره زای بیناسازی کوری ناماده کراوه بؤ سوود وهرگرتن له پرؤسه ی دووباره دیزاینکردنه وهی ستراکچهری په ره پیدانی مرویی له KIPA.

به ناماده بوونی به ریز بریکاری وزارت و راپوژکاران و نهانزایاری دیزاین و نهانمدانی تری (پرؤژه ی په ره پیدانی مرویی). رؤزی سبشه ممه، له به روار ی ۲۰۱۵/۲/۱۰ به رپوه به رایه تی گشتی په ره پیدانی مرویی کوښونونه و په کی سی کاترمیری به شیوهی (فیډیو کونفرانس) نهانمدانی له گه ل تیمی شاره زایانی کوری به مبه سته ئالوگوپرکردنی زانیاریه تازه کان و به دوا داجوونی پرؤژه که. له کوښونونه و که دا باس له ماسته رپلانی کوتایی راهینان کرا که شاره زایانی کوری

دروستکردنی په یوه نندی و هه ما هه نگیکردن له نیوان وزارتمان و ریکراوی ئاگا

رپیکراویکی خو به خشی پی شه نگی له بواری راهینان و هوشیارکردنه وه به مبه سته دروستکردنی په یوه نندی و هه ماهه نگی کردن له نیوان وزارتمان و رپیکراوی ناوبراو. له کوښونونه و که دا گفتوگو له سه ر بابه ت و بواره کانی راهینانی هه ردوولا کرا به مبه سته سوود وهرگرتن له نه زموونی په کتر و هه ماهه نگیکردن له رپگیه ی جیبه جیکردنی خولی جوړاوجوړ به پیی نه زموونی کاری هه ردوولا و هه ولدان بؤ نهانمدانی چهنه خولیکی هاوبه ش.

به ناماده بوونی راپوژکاری وزارت و به رپوه به ری کپیاو به رپوه به ری په یوه نندیه گشتیه کان و بازارپه ری، له به روار ی ۲۰۱۵/۳/۱۶ به رپوه به رایه تی گشتی په ره پیدانی مرویی پیشوازی کرد له رپیکراویکی ناوخو به ناوی "ئاگا" که

ئەنجامدانى روويپويكى تەجرىبى

داتاي تەواو لەبەردەستە لەسەر پەلە بالاکان و ئامادەى دەستپيكردى روويپويە فراوانەكەين كە ژمارەيەكى زۆر لەم ئاستە بەشدارى دەكەن. ئامانج لەم روويپويە دەستنيشانكردى ئەم بوارو لايەنەنەيە كە بتوانرئيت كاريان لەسەر بكرئيت و پەرهيان پيبدريئت.

لە چوارچيويە پرؤزەى ھاوبەشى وەزارەتمان لەگەل رپيكرراوى نەتەوہ يەكگرتووەكان پرؤگرامى پەرهپيدان UNDP وئەنستيتوي حكومراني كەنەدى IOG، كە بۇ پەرهپيدانى ئاست بالاکانە، روويپوي تەجرىبى ئەنجامدراو بەشيويەكى ئەليكترؤنى نيدررا بۇ بەشداربووانى ئەم پرؤزەيە، شيكارى ئەنجامەكانيش لەلايەن شارەزاي ئەنستيتوي ناوبراو ئەنجامدراوہ. لە ئيستادا

ئەنجامدانى خوليكى چوار رؤزى لەژير ناونيشانى "چؤنيەتى دروستكردى تيمى چالاک" بۇ كاركردن

بەريپويەبەر بوون بەشداربوون، خولەكە لە بەروارى (۳/۳۰)-(۴/۲)/۲۰۱۵ لە ھۆلى ديوانى وەزارەتى پلاندانان بەريپويەچوو، وە لە لايەن راھينەر (د. محمد ال ياسين) پراويژكار لە وەزارەت پيشكەشكرا، لە كؤتاييدا برپانامە بەسەر بەشداربووان دابەشكرا.

لە دريژەى ھەولئى پەرهپيدانى توانستى فەرمانبەرانى حكومەتى ھەريمى كوردستان لە پلانى سالى ۲۰۱۵ بۇ خولى راھينان ئەنستيتوي كوردستان بۇ كارگيرى گشتى (KIPA)، خوليكى چوار رؤزى لەژير ناونيشانى "چؤنيەتى دروستكردى تيمى چالاک" بۇ كاركردن ئەنجامدا، كە تيايدا (۲۱) كارمەند پەلى

پرؤزەى تواناسازى

- ◇ راپكردى مامەلەى ئەو كانديدانەى رؤزانە بۇ داواكارى جؤراوجؤر سەردانى بەريپويەبەرايەتییە گشتییەكەمان دەكەن و لە لايەن ليژنەى وەزارەت برپاريان لەسەر دەدرئت.
- ◇ دروستكردى داتا بەيس بۇ كانديدكرراوانى سەرجمە دام و دەزگاكانى ھەريمى كوردستان كە ژمارەيان (۱۴۷۲) كانديدە، بە جؤريك كە تيايدا سەرجمە زانيارییەكان لەخؤدەگرئت و بەرچاوپروونى نيشان دەدات سەبارەت بەو قؤناغانەى كە كانديدكراو تئيدايەتى.
- ◇ كؤبوونەوہى نوينەرى وەزارەت لەگەل نوينەرانى سەرؤكايەتى ئەنجومەنى وەزيران و وەزارەتى خويندىنى بالا وتويژينەوہى زانستى بەمەبەستى پيذاچوونەوہى دارشتنەوہى سەرجمە ئەو برپيارو رينماييانەى كە تايبەتن بە بەرنامەى تواناسازى و دارشتنەوہيان بە شيويەكى زانستى و يەكگرتوو بە جؤريك بتوانرئيت بە پروونى كارى پي بكرئت.
- ◇ لە ئيستادا (۲۶۰) كانديد خويندەكەيان بە سەرگەوتوويى تەواو كرددووہ كەراونەتەوہو دەستبەكاربوون لە فەرمانگەكانيان.

تواناسازى وەك پرؤزەيەكى ستراتيجى حكومەتى ھەريمى كوردستان، كە تايبەت كراوہ بە ناردنە دەرەوہى فەرمانبەران لە سەرجمە دام و دەزگاكانى حكومەتى ھەريمى كوردستان بۇ تەواوكردى ماستەر يان دكتورا لە دەرەوہى وئاتو لەو بوارە پيويستانەى كە ئەولەوياتى ھەر وەزارەتيكە، ئامانجى ئەم پرؤزەيە بەرزكردنەوہى ئاستى تواناي مروئى كارمەندانە لە كەرتى گشتيدا، كاروچالاككيبەكانى ئەم وەرەش برىتى بوون لە:

دواين ھەلۋىستى پرۇسەى تۆمارى گىتگىرى ئاوارەكان تا كۆتايى وەرزى يەكەمى سالى ۲۰۱۵

ھەردوو پرۇسەى وردبىنىكىردنى زانىارىيەكان و سكانكردن و داگرتنى داتاكان بۇ ناو كۆمپىوتەر ئەنجام بدرىن، و، راپۇرتى ئەنجامەكانى رووپىئوھ ئەزمونىيەكەش ئامادە بكرىت و بخرىتە بەردەست ئەندامانى لىژنەى تەكنىكى پرۇسەكە، بۇ ئەوھى برپارى لەسەر بدرىت و ئامۇژگارىيەكانى راپۇرتەكە بچنە بوارى جىبەجىكىردن.

پرکردنەوھى فۇرەمەكە، تۆمارەكانى كارى نوپكىردنەوھى چوارچىئوھ، تۆمارەكانى بەرپۇئوھەرى ئامار لە پارىزگا، سەرپەرشتىار، سەرۆكى تىم و ھەرۇھا توپۇزەرى مەيدانى. ئىنجا، لە كۆتايى مانگى ئاداردا پرۇسەى رووپىئوھ ئەزمونى بەرپۇئوھچوو، كە بۇ ماوھى ۵ رۇژ بەردەوام بوو، دواى تەواو بوونى كارى مەيدانى برپار وايە

دواى دەستپىكىردنى ئامادەكارىيەكانى تۆمارى گىتگىرى ئاوارەكان لە كۆتايى سالى ۲۰۱۴، لە سەرەتاي ئەمسالىش بەردەوامى درا بە پرۇسەكە. لەماوھى مانگى شوبات گىت ئەو بەلگەنامانەى پىئويستن بۇ رووپىئوھ ئەزمونى ئامادە كران كە برىتى بوون لە فۇرمى تۆماركىردنەى زانىارىيەكان، رىنمايىيەكانى

كۆبوونەوھى بەرپۇئوھەرايەتەكانى ئامار سەبارەت بە تۆمارى گىتگىرى ئاوارەكان

سلىمانى ئەنجامدرا، گىت گۇران و پىشھاتەكان كە لە فۇرەمەكەدا كرابوو خرانە بەرباس.

ئامادەبوونى ھەرىكە لە بەرپۇئوھەرى ئامارى دھۆك، گەرميان، سۇران، راپەرپىن، و نوپنەرانى ئامارى ھەولپىر و

لە رۇژى ۲۰۱۵/۳/۱۰ كۆبوونەوھىيەك بە سەرپەرشتى سەرۆكى دەستەى ئامارى ھەرىم بە

كردنەوھى خولىكى تايبەت بە رووپىئوھى تۆماركىردنى گىتگىرى ئاوارەكان

فۇرەمەكەو چۇنىەتى كاركىردنى توپۇزەرەكان) و ھەرۇھا ھەلەسەنگاندن و شۇقەى تىبىنىيە تۆماركراوكان لە مەيدان لە لايەن لىژنەى تەكنىكى. دواتر تىمەكان چوونە كارى مەيدانى بۇ ئەنجامدانى رووپىئوھ ئەزمونى كە ئەويش ماوھى پىنج رۇژى خايەند بەم شىوہىە: (۲ رۇژ نوپكىردنەوھى چوارچىئوھ، ۳ رۇژ كارى مەيدانى) دواى ئەنجامدانى راھىنان بۇ ۱۷ كەس بۇ ۳ رۇژ لە كۆتايى ھەفتەى رابردوو. ئەنجامى پرۇسەكەش رادەگەينرى دواى ئامادە كىردنى لە دەوروبەرى ۱۰ نىسان ۲۰۱۵.

پىشكەش كىرد. ئەم خولە سى رۇژى خاياند، رۇژى يەكەمىيان بۇ چۇنىەتى پرکردنەوھى فۇرەمەكەو، دوو رۇژى دواترىش بۇ تىبىنىيەكانى كارى مەيدانى بوو. لە رۇژى شەممە ۲۰۱۵/۲/۲۸ چەند تىمىكى دەستەى ئامارى ھەرىم (ديوانى دەستە و بەرپۇئوھەرايەتەكان)، ھەلسان بە سەردانى مەيدانى بۇ كەمپى بەحرەكە، كەمپى گىردجوتىارو گەرەكى چوارچىراى ۱، بۇ مەبەستى جىبەجىكىردنى برگەى پايلۇت بۇ زانىنى رەوشى و دىارىكىردنى، كە لە پلانى پرۇژەكەدا ھەيە (پرکردنەوھى

لە ۲۰۱۵/۳/۲۴ خولىكى راھىنان رىكخرا، سەبارەت بە پرۇسەى (تۆماركىردنى گىتگىرى ئاوارەكان) لە ديوانى دەستەى ئامارى ھەرىم، تايبەت بە ئەنجامدانى پايلۇت (ئامادەكارى) بۇ ئەم پرۇسەيە. سەرۆكى دەستەلەووتەيەكى دا گىرنگى ئەم بەشەى پرۇژەكەى شىكىردەوھ، وباسى لەگىرنگى بەرپۇئوھچوونى پرۇسەكە كىرد، كە بۇ يەكەم جارە بە ھاوكارى نەتەوھ يەگىرتوھكان ئەنجام دەدرىت. سەبارەت بە ماوھو چۇنىەتى بەرپۇئوھچوونى پرۇسەكە بەگىشتى و پايلۇتەكە بەتايبەتى، روونكىردنەوھى پىئويستى

به شداريكردن له ووركشويی چاكسازى سيسته می ناماری له دام و دوزگانى حكومته

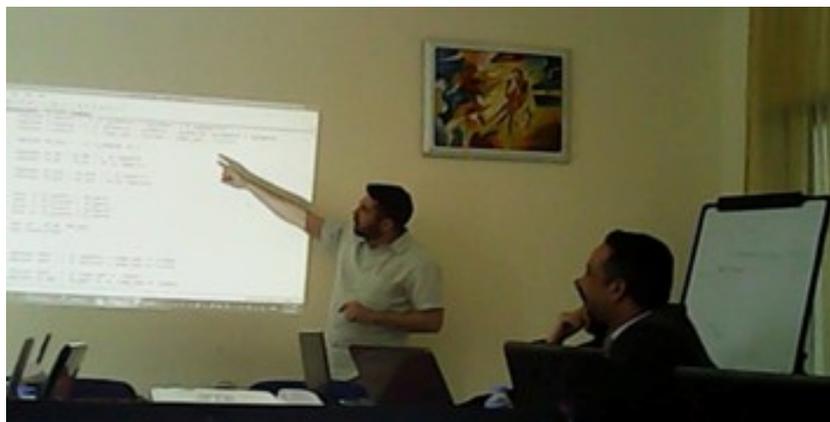
كارهكان له سهر بابتهكان و كارانهی كه پيويسته له سالی ۲۰۱۵
خوئاماده كردنی دهسته بو ئه و دا ئه نجام بدرين.

له چوارچيويهی كؤبونونه و هكان و كارگردن له سهر چاكسازى سيسته می ناماری له دام و دوزگانى حكومته، كؤبونونه و هيهكى بالا ئه نجامدرا به سهر پهرشتی سهرؤكى دهسته می نامار له گه ل دوزگای ناوهندی ناماری به غدا و به هه ماههنگی ريچخراوی UNFPA ، و كؤمپانيای GOPA ئه لمانی، كه له هوتیلی فان رویال له هه ولیر كه له ۲۰۱۵/۲/۲۶ ئه نجامدرا. له م ووركشوپه دا نوینه رانی ريچخراوانی ناوبرا، ليژنه كانی دهسته می ناماری ههریم له بابته می سيسته می چاكسازى نامار، و دوزگای ناوهندی ناماری به غدا ئاماده بوون، به مه به سته می پيشاندانی

ووركشويی ناسايشی خوراك (Food Security) له سهر پروگرامی STATA

دهر خستنی كوی يه كه می گهرمی به كارها توی خوراك به پشت به ستن پاريزگايهك. به داتای پروپويی IHSES2 بو ههر

دهسته می ناماری ههریم و دوزگای ناماری ناوهندی به غدا له به رواروی (۱۳-۱۷) ۲۰۱۵/۳/ به شداريان كرد له ووركشويی ناسايشی خوراك (Food Security). ئه م ووركشوپه به هاوكاری ريچخراوی (WFP)، له هوتیل شيرتون به رپوه چوو. بابته می سهرهكى ئه م ووركشوپه بریتی بوو له كارگردن و راهینان له سهر پروگرامی STATA ، به مه به سته می

دیزاینکردنى پرسیارنامە و ئامادەکردنى بۇ چاپ و دروستکردنى داتابەیسىك بۇ تۆمارى زانیاریەکان

تیمیكى بەغدا دستکرا بە
دروستکردنى داتابەیسىكى تاییبەت بۇ
مەبەستى تۆمارکردنى زانیاریەکان،
ئەویش بە سود وەرگرتن لە
سكانەرى زیرەك.

تاییبەت بەم روویپوۋە. دواى گەیشتن
بەدوا پرسیارنامە، كارى دیزاینى
پرسیار نامەكە ئەنجامدراو، ئامادەكرا
بۇ چاپ و قۇناغى دواتر. جگە
لەدیزاینى پرسیارنامە، بە ھاوكارى

لە ماوى سى مانگى راپردوودا ئەم
بەشە بەشدارى كۆبوونەوەكانى تاییبەت
بە پرۆژەى روویپوۋى گشتى تۆمارى
ئاوارەكانى ناوخۆى عىراقى كردووه،
سەبارەت بە ئامادەکردنى پرسیارنامەى

روویپوۋى پەلەوەر

بەشى ئامارى كشتوكال لە دەستەى
ئامارى ھەرىم، دواى تەواو بوونى
كارى مەيدانى بۇ روویپوۋى كىلگەكانى
پەلەوەر لە سالى ۲۰۱۴ دا لە ماوى
سى مانگى يەكەمى ئەمسالدا (كانونى
دووم - شوبات - ئادار) ۲۰۱۵ كارى
رېكخستى و وردبىنى و
چارەسەرکردنى داتاي روویپوۋى
ئەنجام داوہ تاوہكو گەیشتووه بە
قۇناغى شىكردنەوہى داتـــــــ
نووسىن.

بۇ چاكسازىكردن لە كەرتى
بەخىوكردنى پەلەوەر بۇيە ئەم
راپۆرتە دەتوانىت يارمەتيدەر بىت
بۇ ئامادەکردنى پلانىكى زانستى و
سەرکەوتوو.

ئامادەکردنى راپۆرتەكە بايەخى زۆرى
دەبىت بۇ گشت لايەك بە تاییبەتى
لايەنى پەيوەندار كە لە ھەلومەرجى
ئىستادا فشارىكى زۆر كەوتۆتە سەر
وہزارەتى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئا و

نرخى بهكاربەر له سەر ئاستى هەريمى كوردستان و پارێزگاگان بۆ مانگی كانوونى يەكەمى ۲۰۱۴

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR DEC - 2014

Division	هەريم	دهوك	سليمانى	هەولير	گرووپەكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۵۶.۴	۱۶۳.۶	۱۴۵.۴	۱۶۵.۰	خواردن و خواردەمەنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردەمەنىە كحولیەكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۵۰.۸	۱۴۷.۸	۱۳۸.۶	۱۶۶.۶	جل و بەرگ و پيلاو
Housing, Water, Electricity	۱۱۲.۰	۸۳.۹	۱۰۸.۶	۱۳۱.۵	كرئى خانوو ئاو و كارميا و سوتەمەنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۶.۹	۱۲۹.۶	۱۱۸.۵	۱۳۵.۲	پيڤداويستىەكانى ناو مال و جاكردنەوه
Health	۲۱۸.۳	۱۵۷.۳	۲۱۷.۱	۲۵۳.۸	تەندروستى
Transportation	۱۱۴.۱	۹۸.۱	۱۳۵.۹	۹۷.۹	گواستەهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پەيوەندى
Recreation and Culture	۹۴.۰	۱۰۰.۲	۸۷.۹	۹۷.۵	رۆشەنئىرى
Education	۲۶۱.۴	۲۱۲.۷	۲۱۸.۱	۳۳۸.۵	پەروەردە
Restaurants	۱۶۱.۸	۱۲۶.۸	۱۵۳.۲	۱۹۱.۲	چيشتخانەكان
Miscellaneous Services and	۱۵۳.۸	۱۵۹.۶	۱۴۸.۷	۱۵۶.۴	كەرسەو خزمەت گوزاربيە جۆراو جۆرەكان
General Index Number	۱۵۲.۱	۱۴۹.۸	۱۳۹.۰	۱۶۸.۵	تيتكرپاى گشتى

نرخى بهكاربەر له سەر ئاستى هەريمى كوردستان و پارێزگاگان بۆ مانگی كانوونى دووهمى ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR JAN - 2015

Division	هەريم	دهوك	سليمانى	هەولير	گرووپەكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۵.۴	۱۷۶.۸	۱۴۸.۱	۱۷۸.۸	خواردن و خواردەمەنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردەمەنىە كحولیەكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۹.۰	۱۴۵.۹	۱۳۵.۲	۱۶۶.۶	جل و بەرگ و پيلاو
Electricity Housing, Water,	۱۱۷.۸	۱۰۱.۰	۱۱۰.۱	۱۳۶.۱	كرئى خانوو ئاو و كارميا و سوتەمەنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۵.۶	۱۳۴.۵	۱۱۸.۳	۱۲۹.۰	پيڤداويستىەكانى ناو مال و جاكردنەوه
Health	۲۱۸.۳	۱۵۷.۳	۲۱۷.۱	۲۵۳.۸	تەندروستى
Transportation	۱۱۰.۰	۹۸.۱	۱۳۶.۱	۸۶.۷	گواستەهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پەيوەندى
Recreation and Culture	۹۳.۹	۱۰۰.۲	۸۷.۸	۹۷.۵	رۆشەنئىرى
Education	۲۶۱.۴	۲۱۲.۷	۲۱۸.۱	۳۳۸.۵	پەروەردە
Restaurants	۱۶۱.۸	۱۲۶.۸	۱۵۳.۲	۱۹۱.۲	چيشتخانەكان
Miscellaneous Services and	۱۵۹.۰	۱۶۲.۲	۱۵۳.۷	۱۶۳.۳	كەرسەو خزمەت گوزاربيە جۆراو جۆرەكان
General Index Number	۱۵۰.۴	۱۴۹.۰	۱۳۸.۰	۱۶۵.۲	تيتكرپاى گشتى

نرخى بەكاربەر لە سەر ئاستى ھەرىمى كوردستان و پارێزگاگان بۆ مانگی شوبات ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR FEB - 2015

Division	ھەرىم	دھۆك	سليمانى	ھەولير	گرووپەكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۲.۵	۱۷۱.۷	۱۴۳.۹	۱۷۸.۶	خواردن و خواردەمەنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردەمەنيە كجوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۷.۸	۱۴۳.۳	۱۳۳.۸	۱۶۶.۴	جل و بەرگ و پيپلاو
Housing, Water, Electricity	۱۱۷.۹	۱۰۹.۳	۱۱۰.۶	۱۳۱.۰	كړي خانوو ئاو و كارەبا و سوتەمەنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۷.۰	۱۳۴.۳	۱۱۶.۷	۱۳۴.۸	پيداويستيهكانى ناو مال و جاككردنهوه
Health	۲۲۰.۱	۱۵۸.۰	۲۲۱.۰	۲۵۳.۸	تەندروستى
Transportation	۱۰۸.۹	۹۸.۶	۱۳۳.۳	۸۶.۷	گواستەهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پەيوەندى
Recreation and Culture	۹۴.۰	۱۰۰.۲	۸۷.۹	۹۷.۵	رۆشەنبيرى
Education	۲۶۰.۷	۲۱۲.۷	۲۱۶.۶	۳۳۸.۵	پەروەردە
Restaurants	۱۶۱.۰	۱۲۶.۸	۱۵۱.۴	۱۹۱.۲	چيشخانەكان
Miscellaneous Services and	۱۵۷.۸	۱۶۳.۸	۱۵۰.۲	۱۶۳.۳	كەرسەو خزمەت گوزارپيه جۇراو جۇرەكان
General Index Number	۱۴۹.۴	۱۴۷.۱	۱۳۶.۱	۱۶۶.۰	تیکرای گشتی

نرخى بەكاربەر لە سەر ئاستى ھەرىمى كوردستان و پارێزگاگان بۆ مانگی ئادارى ۲۰۱۵

CPI FOR KURDISTAN REGION FOR MARCH - 2015

Division	ھەرىم	دھۆك	سليمانى	ھەولير	گرووپەكان
Food and Non-Alcoholic Beverages	۱۶۵.۰	۱۷۲.۳	۱۴۹.۹	۱۷۸.۴	خواردن و خواردەمەنى
Alcoholic Beverages, Tobacco	۱۲۵.۵	۱۱۷.۱	۱۲۴.۶	۱۳۱.۲	خواردەمەنيە كجوليهكان و توتن
Clothes and Footwear	۱۴۷.۰	۱۴۰.۱	۱۳۳.۶	۱۶۶.۴	جل و بەرگ و پيپلاو
Housing, Water, Electricity	۱۱۰.۸	۱۰۸.۶	۱۱۱.۶	۱۱۱.۱	كړي خانوو ئاو و كارەبا و سوتەمەنى
House Supplies , Appliances & Maintenance	۱۲۷.۳	۱۳۴.۳	۱۱۷.۴	۱۳۴.۸	پيداويستيهكانى ناو مال و جاككردنهوه
Health	۲۲۷.۲	۱۵۸.۰	۲۳۷.۷	۲۵۳.۸	تەندروستى
Transportation	۱۰۷.۱	۹۵.۸	۱۳۰.۰	۸۷.۰	گواستەهوه
Communications	۷۴.۲	۸۶.۴	۶۷.۱	۷۵.۶	پەيوەندى
Recreation and Culture	۹۴.۰	۱۰۰.۲	۸۸.۰	۹۷.۵	رۆشەنبيرى
Education	۲۴۹.۲	۲۱۲.۷	۲۱۶.۶	۳۰۷.۱	پەروەردە
Restaurants	۱۶۴.۴	۱۲۶.۸	۱۵۹.۳	۱۹۱.۲	چيشخانەكان
Miscellaneous Services and	۱۵۸.۴	۱۶۱.۰	۱۵۲.۷	۱۶۳.۴	كەرسەو خزمەت گوزارپيه جۇراو جۇرەكان
General Index Number	۱۴۹.۸	۱۴۶.۹	۱۳۸.۴	۱۶۴.۵	تیکرای گشتی

کۆنفرانسیک له ولاتی مه غریب به ناویشانی "به شداري يه کسانى ههردوو رهگهزی نیرو می له پرۆژه کانی وه به رهینان"

به شداریبوون، وه ههروهها نوینهری وزارتتی پلاندانانی حکومتی هه ریمی کوردستانیش له م کۆنفرانسه دا به شدار بوو.

پرۆژه کانی وه به رهینان) که له لایه ن ریکخراوی نه ته وه یه کگرتوه کان WHO ریکخراوو، که نوینهری زۆریه ی ولاتانی عه ره بی تیایدا

ئهم کۆنفرانسه له بهرواری (۲۰- ۲۱/۱/۲۰۱۵ له ولاتی مه غریب سازکرا له ژیر ناویشانی (به شداري يه کسانى ههردوو رهگهزی نیرو می له

سیمیناریک ده رباره ی به رپوه بردنی سه لامه تی کارمه ندان له جیبه جیکردنی پرۆژه کان (Safety Management) له شاری هه ولیر

بوو بۆ ئەندازیاران و بۆ به رپوه بردنی پرۆژه کانی حکومت له داها توودا.

پلاندانانیش به شدار بوون. جیی نامازیه که سیمیناره که زۆر سودمه ند

ئهم سیمیناره له بهرواری ۲۰۱۵/۲/۱۶ له لایه ن ریکخراوی JAICA ریکخراوو له شاری هه ولیر، وه چه ند شاره زایه کی ژاپۆنی شاره زا له بواری به رپوه بردنی پرۆژه کان و سه لامه تی کارمه ندان ئهم سیمیناره یان پيشکesh کرد. له سیمیناره که دا به شیککی زۆری ئەندازیاران له زۆریه ی دام و ده زگاکانی حکومتی هه ریمی کوردستان و ههروهها نوینهری وزارتتی

سیمیناریکی تایبعت له سر پرۆژه کانی به قهرز له سر بانکی نیوده وه تی (World Bank)

نوینهری وزارتتی پلاندانان به شداربوون و، راپو سهرنجی خویان له م بواره و شوینی جیبه جیکردنی پرۆژه کان و شیوهی جیبه جیکردنیان خسته پروو، وه راپوو سهرنجه کانیان به ههههه وهرگیرا به تایبعت له شیوه و قهبارهی پرۆژه کان.

چهند پرۆژهیه کی کشتوکالی و ئاودییری له چهند ناوچهیه کی ههریمی کوردستان به شیوهی قهرز، له لایهن بانکی نیوده وه تی و دیاریکردنی شوینی گونجاو بۆ جیبه جیکردنی پرۆژه کان، که له م سیمیناره دا دوو ئه ندازیار وه ک

ئهم سیمیناره به مهبهستی پیشکتهوتنی بواری کشتوکالی له ههریمی کوردستان بۆ ماوهی سی رۆژ له بهرواری (۱-۳)/۳/۲۰۱۵ له لایهن وزارتتی کشتوکال له شاری ههولیر له ناو وزارتتی ناوبراو ئه نجامدرا، به مهبهستی ئه نجامدانی

چهند چالاکییه کی دیکه ی به ریوه به رایه تی گشتی پلانی پرۆژه کانی بودجه ی وه به رهینان

په سندرکردنی ههر پرۆژهیه کیش له په رله مانی کوردستان ده بیته سالی بودجه ی ئه و پرۆژهیه، لیستی خواره وهش ناوی وزارتته کان و کۆده کانیان درده خات:

پرۆژهیه ک جیاوازه له کۆدی پرۆژهیه کی ترو به پیی وزارت و سالی بودجه جیاکراوته وه، به شیوهیه ک که ههر وزارتتیک کۆدیکی خوی ههیه و سالی

♦ دانان و ریچکستنی ژیرخانی سالی ۲۰۱۵ ی پرۆژه کانی بودجه ی وه به رهینان، به تایبعت پرۆژه گرپهست بۆ کراوه کان که له لایهن وزارتته کانی حکومه تی ههریمی کوردستان گرپهستیان بۆ کراوه و به رده وامن له جیبه جیکردنی پرۆژه کان، وه به شیوهی لیستیکی گونجاو رهوانه ی وزارتتی دارایی کراوه تاوهکو کاری پرۆژه کان رایی بکریت بۆ سالی ۲۰۱۵.

♦ دانان و کارپیکردنی کۆد که له لایهن وزارتتی پلاندانان/ به ریوه به رایه تی گشتی پلانی پرۆژه کانی بودجه ی وه به رهینان دانراوه، که کۆدی ههر

کۆد	نوی و جزومه کان	کۆد	نوی و جزومه کان	کۆد	نوی و جزومه کان
21	ئاسایش هارنیم	11	ئاومدنکدننمو نیفته جیکردن	1	شهیدان و ئه نفاکراوه کان
22	په یوخلیه کانی دهموه	12	شارهوانی و گشت و گوزار	2	کرو کروبیری کومه لایه تی
23	دیزگای گشتی مین	13	ئهنروستی	3	ئهوفاغ و کروبیری ئایینی
24	تهکنه ئۆزبای زانیاری	14	په رورده	4	داد
25	دسته ی بازاسن و چاککردنی زینگه	15	خوئلنی بال	5	سامانه سروشتی به کان
26	سارۆ کایه تی هارنیم	16	کشتوکال و سارچومکنی ئاو	6	گولسته وه و گه یانان
27	دسته ی و به رهینان	17	کاربجا	7	رۆشنهیری و ئوان
29	ئهنجومانی دانومری	18	دزایی و ئابوری	8	پیشاسزی و بازرگانی
30	ئهنجومانی وزیران	19	پلاندانان	9	ناوخۆ
		20	ئهنجومانی ئاسایش (ئولانس)	10	پیشمارکه

كورتەيەك دەربارەى وەزارەتى پلاندانان

ئەم راپۇرتە (راپۇرتى كارو چالاككېەكان) بلاوكراوئەكى وەرزىە، كە ھەموو سى مانگ جارىك لە وەزارەتى پلاندانان دەردەچىت، تىايدا ئەم كارو چالاككېە سەرەككېانە بەشىئەيەكى كورت و بوختكارو دەخاتەرەو، كە لەم ماوئەيدا ئەنجامى داوە چ لەلەين خودى وەزارتەوە يان بە ھاوكارى و ھەماھەنگىي وەزارتەكانى دىكەى حكومەت و لایەنە ناوخۆيى و بىانيە پەيوەندىدارەكان.

پنويستە بگوتريت كەوا لەم راپۇرتەدا تەنھا ئامازە بە كارو چالاككېە سەرەككېكان كراو بەشىئەيەكى كورت، وە بۇ ھەر وردەكارىك يا بەكارھىنانى داتاكان پنويست بە گەپانەو دەكات بۇ لایەنى پەيوەندىدار لە وەزارەتى پلاندانان يا مائپەرى وەزارەت.

(www.mop-kr.gov)

ئامادەکردن: لىژنەيەك لە

وەزارەتى پلاندانان
e-mail address: tayeb_abbasi@yahoo.com

وہبەرھىنانى حكومى بەپىي چەند بنەمايەكى تايبەت لەسەر ئاستى ھەرىمى كوردستان ئامادە دەكات. وەزارەت ھەلدەستى بە ئەنجامدانى كردارى ئامارى جياجيا لە ھەرىمدا بەتايبەتى ئەوانەى كە پەيوەندىيان بە سەرژمىريە گشتىەكانى دانىشتوانى ھەرىم و خانووەكان و رپوييوى ئامادىي تايبەت بە كەرتە جۇربەجۇرەكانى ھەرىمەو ھەيە، وە ھەرەوھا دانان و پەپرەوكردنى سىستەمىكى نىشتىمانى بۇ پپوەركارى و كۆنترۆلى جۇرەكى لە ھەرىمدا بەپىي ماسەفاتی عىراقى و جىھانى.

ئەم وەزارەتە بەپىي ياساى ژمارە (۷)ى سالى (۲۰۰۶) ى ئەنجومەنى نىشتىمانى كوردستان . عىراق دامەزرارو، بەمەبەستى ئامادەکردنى پلانەكانى پەرەپىدانى ھەرىم و پىشخستنى لەرووى ئابوورى و كۆمەلایەتى و مرۆيى و رۆشنىبىرەو. ھەرەوھا وەزارەتى پلاندانان بە ھاوكارى و ھەماھەنگىي لەگەل وەزارەت و دام و دەزگاكانى دىكەى حكومەت و كەرتى تايبەت پلانە درىژ و مامناوئەند و كورتخايەنەكان و پەرەپىدانى مرۆيى و پەيوەندىيەكان، ھەرەوھا پلانى بودجەى

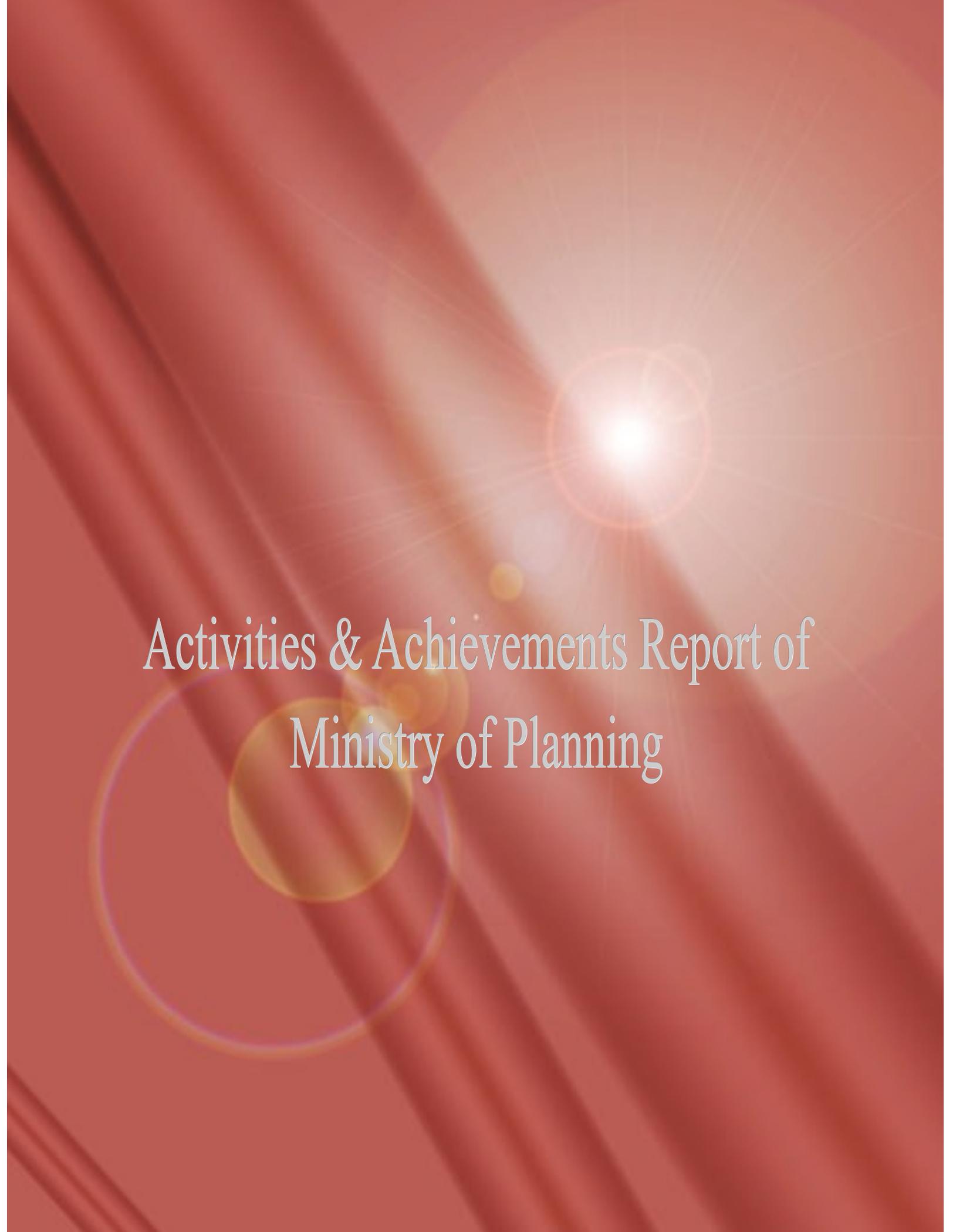
ھەولپىر - شەقامى ۶۰ مەترى - نزيك سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزىران

ئامانجە ستراتىجىەكانى وەزارەتى پلاندانان

بىداوئىستىەكانى گەشەپىدان.
ھاندانى كەرتى تايبەت و وەبەرھىنى خۆمالى و بىانى، بۇ بەشدارىكردن لە گەشەپىدانى ئابوورى ھەرىم.
ئەنجامدانى پىرۆسەى ئامار لە ھەرىمدا، بەتايبەتى ئەوانەى كە پەيوەندىيان بە سەرژمىريە گشتىەكانى دانىشتوانى ھەرىم و خانووەكان و رپوييوى ئامادىي تايبەت بە كەرتە جۇربەجۇرەكانى ھەرىمەو ھەيە.
پەپرەوكردنى سىستەمىكى نىشتىمانى بۇ پپوەركارى و كۆنترۆلى جۇرەكى لە ھەرىمدا، كە بگوتجىت لەگەل ماسەفاتی عىراقى و جىھانى.

ئامادەکردنى بەرنامەى گشتگىر و درىژخايەن و كورتخايەن و سالانە بۇ پەرەپىدانى ھىزى كار.
تازەکردنەو و باشترکردنى رپكخستنى ئىدارى و بەرزکردنەوئى ئاستى توانستى راپەپاندىنى كار تىاياندا و گەشەپىدانى توانستى سەرگىردە ئىدارى و ھونەريەكان و مەشق پىدانى ئاستە جۇربەجۇرەكان، ئەوئىش لەرپگاي ئامادەکردنى لىكۆلىنەوئى پپويست، وە بەھاوكارى لەگەل دەزگا حكومىەكانى دىكە.
كارکردن بۇ دروستکردنى ھاوسەنگى لەنىوان سەرچاوەكانى دەرامەت و

دەتوانىت ئامانجە سەرەككېەكان بەم شپوئەيەى خوارووە بەكورتى ئامازەيان پپىدرىت:
ئامادەکردنى پلانى پەرەپىدانى ھەرىم لەرووى ئابوورى و كۆمەلایەتى و مرۆيى و رۆشنىبىرى.
دانانى پلانى درىژ و مامناوئەند و كورتخايەنەكان بە بەشدارى وەزارتەكان و كەرتە حكومىەكان و كەرتى تايبەت.
دانانى پلانى وەبەرھىنانى حكومى و پارەى تەرخانكاروى وەبەرھىنەكى (الاستىمارىە) لە بودجەى گشتى دەوئەتدا بەپىي دابەشبوونى جوگرافى.

The background is a deep red color with abstract, flowing geometric shapes. A bright, glowing light source is positioned in the upper right quadrant, creating a lens flare effect with radiating lines and several overlapping circles of varying sizes and colors (yellow, orange, and red). The overall aesthetic is modern and dynamic.

Activities & Achievements Report of
Ministry of Planning